

Den 22. marts 2000

Reform-opfølgning

Aftale mellem

**regeringen, Venstre, Det Konservative Folkeparti, Socialistisk Folkeparti,
Centrum-Demokraterne og Kristeligt Folkeparti**

Med denne aftale fastlægges rammer og principper for implementeringen af EUs gasdirektiv. Aftalen fastlægger endvidere de overordnede rammer for den fremtidige udvikling i varmforsyningssektoren. Som opfølgning på elreformen fastlægger aftalen endvidere rammer for den videre tilrettelæggelse af biomasseaftalen, udligning af omkostningerne til den prioriterede produktion, energibesparelsesområdet samt Det Grønne Energimarked.

1. Naturgas

Med aftalen fastlægges de overordnede rammer for et velfungerende naturgasforsyningssystem med henblik på at sikre en høj grad af forsyningssikkerhed, forbrugerbeskyttelse og omkostningseffektivitet. Naturgassektoren forpligtes således til at varetage forsyningssikkerheds- og forsyningspligt opgaver samt andre offentlige opgaver som led i forbrugerbeskyttelsen og for at opfylde målene i den danske energi- og miljøpolitik. Samtidig hermed vil naturgassektoren blive underlagt en større grad af markedsstyring som følge af åbningen af naturgasmarkedet.

Reguleringen af naturgassektoren skal tilgodese følgende overordnede hensyn:

- Et velfungerende naturgassystem med en høj grad af forsyningssikkerhed.
- Et velfungerende marked for transmission, distribution, forsyning og oplagring af naturgas med fortsatte tilskyndelser til omkostningseffektivitet.
- Adgang til naturgassystemet på objektive og ikke diskriminerende vilkår.
- Behovet for støtte til sektoren begrænses mest muligt.
- DONG Naturgas skal kunne opfylde sine forpligtigelser over for blandt andre DUC i de indgåede take-or-pay kontrakter.

- Forbrugerbeskyttelse, frit leverandørvalg for nogle forbrugere og rådgivning om energibesparelser.
- Et økonomisk og miljømæssigt effektivt samspil med det europæiske naturgassystem og med den øvrige danske energisektor.
- Fastholdelse af Danmarks lave gaspriser til industrien.

Aftalen skaber grundlag for en fortsat effektiv udnyttelse af den allerede etablerede infrastruktur på naturgasområdet og sikrer samtidig, at naturgassektoren fortsat bidrager til opfyldelsen af de langsigtede miljømålsætninger gennem udnyttelse af naturgassens miljøfordele i det samlede energiforsyningssystem.

Med aftalen skabes der endvidere klarhed omkring den fremtidige rollefordeling i naturgassektoren, således at der sikres en adskillelse mellem opgaver vedrørende offentlige forpligtelser og kommercielle aktiviteter.

Aftalen har også til formål at fremme effektiviteten til gavn for de danske forbrugere. Øget konkurrence kombineret med en mere målrettet effektivitetsfremmende prisregulering skal medvirke til at realisere effektiviserings-potentialerne i sektoren.

Aftalen skal endvidere udmønte den aftale (Skt. Hans aftalen), som staten den 23. juni 1999 indgik med Hovedstadsregionens Naturgas I/S (HNG) og Naturgas Midt-Nord I/S (NGMN) om struktur og støtteforhold i gassektoren. I aftalen indgår, at Naturgas Sjælland I/S (NGSJ) og Naturgas Fyn I/S (NGF) kan tilslutte sig aftalen på samme vilkår. Aftalen fastlægger rammerne for den fremtidige organisering af handlen med naturgas og de fremtidige støtteforhold i naturgassektoren.

Parterne er enige om, at naturgasnettet og naturgaslagre skal forblive i offentligt eje. Parterne er ligeledes enige om, at såvel spørgsmålet om markedsåbning som spørgsmålet om en selskabsmæssig adskillelse af på den ene side transmissions- og lageraktiviteter og på den anden side kommerciel handel tages op til drøftelse mellem parterne inden udgangen af 2003. Efter denne drøftelse er parterne fritstillede med hensyn til markedsåbning og selskabsadskillelse.

Markedsåbning

Der gennemføres en afbalanceret åbning af gasmarkedet, som følger bestemmelserne i gasdirektivet. Hermed tilgodeses hensynet til de store offentlige investeringer og den betydelige statsstøtte, der er tilgået sektoren, samt de take-or-pay forpligtelser, som DONG har over for DUC.

Markedsåbningen vil udgøre 30% i 2000 stigende til 38% og 43% i henholdsvis 2003 og 2008. Denne markedsåbning blev i sin tid fastlagt i EUs Ministerråd efter dansk ønske og efter forelæggelse for Folketingets Energipolitiske Udvalg og Folketingets Europaudvalg. Det vil være elværkerne og de største decentrale kraftvarmeværker og industrivirksomheder, der opnår markedsadgang. De regionale selskaber vil ikke få markedsadgang, idet dette i givet fald ville indebære, at offentlige selskaber kommer i direkte konkurrence med hinanden.

Parterne er enige om, at den foreslåede markedsåbning fastlægges i naturgasforsyningsloven. Europa-Kommissionen underrettes om markedsåbningen i forbindelse med underretningen om gennemførelsen af gasdirektivet i Danmark.

Kunder med markedsadgang får ret til at benytte transmissions- og distributionsnet samt lagre i overensstemmelse med bestemmelserne i EUs gasdirektiv. Der gives adgang til net og lagre på grundlag af objektive og ikke diskriminerende kriterier. Kunder med markedsadgang har mulighed for at klage til Energitilsynet, hvis de nægtes adgang til at benytte net og lagre, eller hvis de finder, at priser og betingelser for adgang er diskriminerende.

Aftaler om adgang til transmissionsnet og lagre forhandles med de pågældende naturgasselskaber, som skal offentliggøre de kommercielle hovedvilkår for brug af transmissionsnet og lagre. Miljø- og energiministeren fastsætter regler, som sikrer, at tvister i forbindelse med forhandlingerne hurtigt kan bilægges.

Bevillingssystem

Der indføres et bevillingssystem, hvorefter transmissions-, distributions- og lagervirksomhed kun kan udøves efter bevilling.

DONG Naturgas og de regionale selskaber vil som udgangspunkt få bevilling til de net- og forsyningsaktiviteter, som de varetager i dag, med de ændringer i opgavevaretagelsen, der følger af Skt. Hans aftalen.

I tilfælde af tvister om salg af naturgas mellem naturgasselskaberne kan Energitilsynet inden for de af miljø- og energiministeren fastlagte ensartede landsdækkende retningslinier træffe afgørelse herom.

Opstrømsledninger

Miljø- og energiministeren bemyndiges til – efter forelæggelse for Folketingets Energipolitiske Udvalg – at fastlægge regler for adgang til opstrømsledninger. Der sigtes mod at give samme adgang til opstrømsledninger som til transmissionsnettet i takt med, at Danmarks nabolande giver en tilsvarende adgang. Målet er at give fri og lige adgang til det danske marked for alle leverandører.

Statsstøtte

Den hidtidige statsstøtte til sektoren er godkendt indtil 2000 af Europa-Kommissionen i forbindelse med anmeldelsen af bundfradragsloven. Ved godkendelsen lagde Europa-Kommissionen vægt på, at de anmeldte foranstaltninger herefter skulle tages op til revision og anmeldes på ny som følge af gennemførelse af gasdirektivet. Der er enighed om, at den fremtidige statsstøtte til gassektoren skal begrænses mest muligt.

Det nuværende afgiftsniveau på naturgas på ca. 85% af olieafgiftsniveauet videreføres indtil videre.

De regionale selskaber vil fortsat være omfattet af et hvile-i-sig-selv-princip og er derfor fortsat ikke skattepligtige.

Effektivitetskrav

Naturgasdistributionselskaberne vil blive stillet over for effektiviseringskrav i form af indtægtsrammer, som administreres af Energitilsynet.

Prisreguleringen skal tilrettelægges under hensyntagen til, at de regionale selskaber, der har tilsluttet sig Skt. Hans aftalen, under ét skal have mulighed for at have afviklet gælden i 2014. Tariffer og vilkår skal godkendes af Energitilsynet.

Transport- og lagerbetaling

I overensstemmelse med gasdirektivet vil der blive stillet krav om en intern regnskabsmæssig adskillelse af transmissions-, distributions- og lageraktiviteter. Herved undgås krydssubsidiering mellem de forskellige aktiviteter i selskaberne med konkurrenceforvriddning til følge.

Betaling for transport gennem transmissionsnettet vil ske efter forhandling mellem de involverede selskaber på et kommercielt grundlag. Priser for transmissions- og lagerydelser skal anmeldes til Energitilsynet for at sikre, at DONG Naturgas ikke misbruger sin monopolstilling.

Betaling for transport gennem distributionsnettet baseres på et omkostningsbaseret tarifystem, hvor kunden betaler samme pris uanset leveringssted. Tariffen differentieres efter, hvorledes systemerne belastes. Tariffer skal anmeldes til Energitilsynet.

Overdragelse

For at sikre at transportsystemet fortsat kan være i offentligt eje, får staten forkøbsret til naturgasdistributionsnettet. Prisen fastsættes på almindelige markedsvilkår. Såfremt en kommune opnår et provenu ved salg af et naturgasselskab, modregnes i det generelle statstilskud til kommunen. Herved opnås, at de værdier, der er opbygget i naturgasselskaberne med støtte fra staten, tilbageføres til staten ved et eventuelt salg.

Forbrugerbeskyttelse

For at sikre forbrugernes rettigheder til naturgasforsyning vil bevillingshaverne få pligt til at tilslutte og forsyne kunder i områder, der i medfør af varmeplanlægningen er udlagt til naturgasforsyning. Maksimalprisbestemmelserne for naturgas bliver videreført i den nye lovgivning for de kunder, som ikke har markedsadgang.

Offentlige forpligtelser

Opfyldelse af forsyningssikkerheden, herunder nødforsyning, pålægges transmissionsbevil-
lings-haveren. Lagerbevillingshaveren forpligtes til at stille den nødvendige lagerkapacitet til
rådighed for transmissionsselskabernes opretholdelse af forsyningssikkerheden.

Distributionsbevillingshavere og transmissionsbevillingshavere pålægges endvidere en for-
pligtelse til at bidrage til forskning i sikkerhed, miljø og energieffektivisering samt at yde
energirådgivning over for kunderne.

Udgifter forbundet med Energitilsynets opgaver betales af bevillingshaverne.

2. Varmeforsyning

Der gennemføres en ændring af varmforsyningsloven, som skal sikre:

- en fortsat velfungerende varmesektor med høj energi- og omkostningseffektivitet, kvalitet og forsyningssikkerhed,
- en fortsat udvikling af en økonomisk, effektiv og miljømæssig bæredygtig sektor.

Ændringen af varmforsyningsloven viderefører de eksisterende hovedprincipper i loven. Der
indføres ikke konkurrence i varmforsyningssektoren. Dette sker i konsekvens af, at infra-
strukturen i de kollektive varmforsyningsanlæg ikke udgør et fysisk sammenhængende net,
og at landets kommuner allerede har planlagt og investeret i specifikke forsyningssystemer
udfra overordnede miljømæssige og samfundsøkonomiske hensyn. Som hovedregel bevares
derfor det nuværende hvile-i-sig-selv-princip, hvorefter et kollektivt varmforsyningsanlæg
kan indregne nødvendige omkostninger i priserne.

Fjernvarmesektoren vil ligesom el- og naturgassektoren blive stillet over for bench-marks, og
der vil på den baggrund blive fastlagt rammer for, hvor høj et værks varmepris må være. Hvis
et værk kan holde omkostningerne under indtægtsrammen, opnås et overskud. Overskuddet
kan bl.a. bruges til henlæggelser eller føres tilbage til forbrugerne. Overskuddet kan ikke bru-
ges frit af værket til sideordnede aktiviteter eller lignende.

For de affaldsfyrede fjernvarme- og kraftvarmeværker fastsættes et prisloft for varmeleverancer for at undgå, at omkostningerne ved bortskaffelse af affaldet væltes over på varmekonsumenterne.

For at bevare fremdriften i udbygningen med biogasanlæg, geotermiske anlæg, solvarmeanlæg og biogas- og biomassebaserede fjernvarme- og kraftvarmeanlæg samt sikre en forbedret indpasning af overskudsvarme fra industrivirksomheder gives der mulighed for, at disse anlæg kan opnå en fortjeneste, såfremt anlæggene ejes af andre end forbrugerne eller kommunerne. Der indføres et prisloft for varmeleverancer fra disse anlæg.

Varmekonsumenterne vil skulle finansiere en række aktiviteter, der har til formål at fremme energibesparelser samt en mere effektiv varmeproduktion og -anvendelse, eksempelvis forsknings- og udviklingsaktiviteter, energispareaktiviteter samt initiativer til fremme af tilslutningen til den kollektive varmeforsyning.

Udgifter, der er forbundet med Energitilsynets opgaver efter varmeforsyningsloven, finansieres af de virksomheder, der føres tilsyn med.

For at bevare det ikke-kommercielle ejerskab til fjernvarmenettet får forbrugerne, såfremt der ikke er tale om salg til en kommune, en forkøbsret til fjernvarmenet, der ikke allerede er forbrugerejede. Tilsvarende får kommunerne en forkøbsret til de forbrugerejede net. De fjernvarmenet, der ikke ejes lokalt af forbrugerne eller kommunerne, skal udskilles i særskilte selskaber. Endvidere skal forbrugerne og/eller kommunerne have en bestemmende indflydelse på netvirksomheden. Ved afhændelse af et kommunalt forsyningsanlæg skal en eventuel fortjeneste tilbageføres til forbrugerne eller modregnes i det generelle statstilskud til kommunen.

Der vil blive udformet regler om økonomiske vilkår, der skal sikre de forbrugere, der pålægges tilslutning, rimelige tilslutningsvilkår.

Der vil blive fastsat regler med henblik på at lempe tilslutningspligten for særlige befolkningsgrupper - eksempelvis folkepensionister.

Godkendelse af projekter efter varmforsyningsloven vil blive decentraliseret, således at kommunerne kan foretage den endelige godkendelse uden forudgående forelæggelse for Energistyrelsen. Der indføres en "call-in"-bestemmelse.

Sikring af varmepriser

Parterne lægger vægt på, at ændrede elproduktionsomkostninger på decentrale kraftvarmeværker og barmarksværker som følge af ændrede gaspriser ikke fører til varmepriser, der afviger væsentligt fra priser, der er konkurrencedygtige med individuel olie- og gasfyring.

Parterne er enige om at fortsætte drøftelserne med miljø- og energiministeren og skatteministeren om at finde en løsning, der kan indebære en ændring af kraftvarmebeskatningen, der vil sikre mere ensartede beskatningsprincipper for de decentrale og centrale kraftvarmeværker. Desuden skal løsningen indeholde en justeret afregningspris for el fra de decentrale kraftvarmeværker samt en begrænsning i stigningen i gasprisen til elproduktion på decentrale kraftvarmeværker.

3. Biomasseaftalen

Parterne har på baggrund af de hidtidige erfaringer drøftet opfølgningen af biomasseaftalen af 14. juni 1993 som ændret ved tillægsaftalen af 1. juli 1997.

Parterne er enige om, at målsætningen om anvendelse af biomasse skal fastholdes og være opfyldt inden udgangen af 2005.

Der sikres et økonomisk grundlag for, at der inden udgangen af 2003 er etableret 2-3 større biomasseanlæg. Anlæggene vil for en produktion svarende til 10 års drifttid være sikret 30 øre pr. kWh i afregningspris samt en minimumspris på 10 øre pr. kWh for VE-beviser. Hertil kommer et fast element, som forhandles for det enkelte anlæg.

Med henblik på at sikre anvendelsen af overskudsflis fra virkningerne af orkanen til produktion af el opfordres kraftværkerne til i størst muligt omfang at indpasse denne træflis og udnytte de muligheder, der allerede ligger i en fleksibel opfyldelse af biomasseforpligtelsen.

For at nedbringe omkostningerne mest muligt sigtes mod at bruge licitationsinstrumentet til at sikre udbygningen ud over de 2-3 første anlæg. De nærmere betingelser for licitationen aftales i forbindelse med tilvejebringelsen af den nødvendige lovhjemmel.

Opfølgning på elreformen, som Centrum-Demokraterne ikke er en del af. Centrum-Demokraterne tilslutter sig punkterne 4 - 7.

4. Udligning af omkostningerne til den prioriterede produktion

Parterne er enige om, at der gennemføres de nødvendige tiltag for, at meromkostningerne til VE-produktion som aftalt kan udlignes.

Udligningen af meromkostningerne til vedvarende energi opdeles i to faser, således at halvdelen af meromkostningerne udlignes den 1. januar 2001 og udligningen af de resterende meromkostninger gennemføres senest 1. januar 2002.

Der er endvidere enighed om at drøfte behovet for at udligne andre miljø- og systemomkostninger.

5. Egenproducenters betaling til prioriteret strøm

Parterne er enige om, at principperne for egenproducenters betaling til prioriteret strøm bør indrettes således, at man viderefører det såkaldte nettoprincip, som tidligere har været gældende.

Det er afgørende, at de forskellige incitamenter i form af afgifter, CO₂-kvoteregulering og afregningsregler for prioriteret strøm fremmer de miljømæssigt bedste løsninger. Parterne er derfor enige om, at anvendelsen af nettoprincippet for betaling til prioriteret strøm ikke må føre til en øget miljøbelastning f.eks. ved, at eksisterende naturgasbaserede kraftvarmeanlæg omstilles til kulfyring. Parterne er derfor enige om at gennemføre eventuelle justeringer, hvis anvendelsen af nettoprincippet fører til øget brug af olie eller kul til elproduktion.

6. Energisparelovgivning

Parterne er enige om de rammer og mål for energispareindsatsen, der fremgår af de følgende, men er ikke forpligtet med hensyn til konkrete virkemidler mv., som bl.a. vil blive fremlagt i de kommende energispareredegørelser.

Energispareloven er første led i den styrkelse af besparelsesindsatsen, som er nødvendig for at begrænse udledningen af CO₂ og dermed sikre opfyldelsen af Danmarks mål om 20% CO₂-reduktion i 2005 i forhold til 1988 og kravet om en 21% reduktion af drivhusgasser, som er Danmarks reduktionsforpligtelse som en del af EUs reduktion i forhold til Kyoto-protokollen. Lovgivningen skal være med til at fremme energibesparelser inden for de forskellige sektorer og dermed medvirke til at reducere energiforbruget og miljøbelastningen. Som led i styrkelsen af indsatsen fastsættes der konkrete mål for energibesparelser i de enkelte sektorer. De foretagne beregninger viser, at der i gennemsnit er behov for en reduktion af det endelige energiforbrug med 0,5% pr. år.

Loven skal styrke planlægningen, koordineringen og prioriteringen af besparelsesindsatsen med henblik på at sikre, at de fastsatte mål nås på den mest effektive måde. Som led i planlægningen, der skal omfatte den samlede besparelsesindsats på tværs af sektorer, aktører og virkemidler, skal der gennemføres evalueringer af de forskellige initiativer mv.

I forbindelse med den overordnede besparelsesplanlægning vil regeringen årligt i september måned fremlægge en redegørelse vedrørende energibesparelser. Den første redegørelse fremlægges i september år 2000. I forbindelse hermed, på baggrund af et tværministerielt udredningsarbejde, tilvejebringes en række nye virkemidler på energibesparelsesområdet, herunder forslag til en incitamentstruktur til fremme af energispareapparater, og forslag til hvordan de eksisterende midler skal udbygges. Som led i styrkelsen vil der blive udviklet nye virkemidler, som blandt andet vil inddrage Elsparefondens positive erfaringer. Samtidig vil der være tale om en flerleddet indsats, som retter sig bredt mod de forskellige energiforbrug (elektricitet, fjernvarme, naturgas, olie mv.) og en række forskellige energiforbrugende sektorer: husholdninger, offentlige institutioner, erhvervsvirksomheder og transportområdet. De konkrete energisparemål fremgår af redegørelsen. Der vil også heri blive redegjort for hvordan de bemyndigelser, der indgår i loven, vil blive udmøntet.

Energispareloven skaber rammer for oprettelse af lokale energispareudvalg, som skal være med til at koordinere og sikre effektivitet i de forskellige lokale aktørers energisparearbejde. Udvalgene skal bygge videre på det eksisterende samarbejde og tage udgangspunkt i det lokale behov. Samtidig skal udvalgene være med til at sikre effektivitet i det lokale energisparearbejde. Udvalgene vil typisk bestå af repræsentanter fra kommunerne, forsyningsselskaberne, grønne organisationer, beboergrupper mv. og de skal bl.a. understøtte det lokale Agenda 21-arbejde.

Energispareloven skal være med til at øge energibesparelsesindsatsen i den offentlige sektor. De offentlige institutioner skal udvise god energimæssig adfærd og gå lidt foran. De offentlige institutioner kan dermed præge udviklingen og vise et godt eksempel. Staten, amter og kommuner bidrager med de fastsatte energisparemål.

Energispareloven skal ses i sammenhæng med forsyningsselskabernes rolle på besparelsesområdet. Det fremgår af elforsyningsloven at netselskaberne skal fortsætte og forbedre deres besparelsesarbejde. Samtidig fastlægges det i lov om naturgasforsyning og i lov om ændring af varmetaf-lyningsloven, at naturgas- og fjernvarmeselskaber fremover skal arbejde for realisering af energibesparelser inden for deres områder. Disse besparelsesaktiviteter, som betales af forbrugerne, vil fremover være et centralt element i besparelsesarbejdet og ministeren skal sikre, at aktiviteterne er i overensstemmelse med de generelle energipolitiske målsætninger.

Forsknings- og udviklingsindsatsen vedrørende energibesparelser styrkes i energiforskningsprogrammet og i de af netselskaberne finansierede forsknings- og udviklingsaktiviteter. Planerne herfor indgår i de årlige energispareredegørelser.

Energispareloven evalueres i 2001 samtidig med elreformaftalen.

7. Det Grønne Energimarked

Parterne har taget til efterretning, at det teknisk vil være muligt at etablere handel med VE-beviser med virkning fra den 1. januar 2001. I 2002 skønnes der at være VE-beviser nok på markedet til at sikre rimelige transaktionsomkostninger pr. solgt VE-bevis og handel med VE-

beviser vil derfor blive etableret fra dette tidspunkt. Et velfungerende marked kan således være etableret i 2003.

Parterne er enige om, at VE-anlæg, der opføres i perioden 1. januar 2000 - 31. december 2002, i 10 år betales med den i elreformaftalen af 3. marts 1999 fastsatte afregningspris på 33 eller 50 øre/kWh samt modtager et VE-bevis. I tiden indtil handlen med VE-beviser påbegyndes i 2002, modtager de pågældende VE-producenter et pristillæg på 10 øre/kWh i stedet for det i aftalen forudsatte VE-bevis.

Eksisterende vindmøller, der har produceret deres fuldlasttimeration, er sikret 33 øre/kWh samt et pristillæg på 10 øre/kWh i 10 år fra møllens opførelse. Såfremt der ikke på dette tidspunkt er etableret et velfungerende marked for handel med VE-beviser, er eksisterende vindmøller dog sikret 33 øre/kWh samt et pristillæg på 10 øre/kWh. Når der foreligger et velfungerende marked, overgår de pågældende vindmøller til markedsvilkår.

Parterne vil i god tid inden 2003 optage forhandlinger, der skal sikre rammebetingelserne for den fortsatte VE-udbygning efter 2003.

Partene er enige om, at der snarest tilvejebringes en ordning for udskiftning af gamle vindmøller baseret på principperne i elreformaftalen. For at fremme udskiftningen gennemføres en ændring af nettilslutnings-bekendtgørelsens bestemmelser for private vindmølleejere, således at de nuværende vilkår for tilslutning vedrørende bopæl, lokal tilknytning og ejerforhold ophæves. Herved opnås samtidig en nødvendig ligestilling af private og elværksejede vindmøller.

Havmøllepålægget

Parterne er enige om, at havmøllepålægget ikke må belaste kraftværkernes konkurrenceevne, og at elforbrugerne skal belastes mindst muligt.

Parterne optager drøftelser om de nærmere afregningspriser for strøm produceret på havvindmøller.